

*Legnagyobb megbecsülés illeti azokat az erdészeket,
akik az erdőnek, mint nemzeti vagyonunk egy fontos részének a kezelését
a gazdasági és társadalmi elvárásoknak egyaránt megfelelő módon végzik, és
azokat akik ezért dolgoznak.*

Készült a Központi Alap Célelőirányzat (KAC) támogatásával

WWF Magyarország
1124 Budapest, Némethölgyi út 78/b
Telefon: (1) 214-5554, fax: (1) 212-9353
e-mail: panda@wwf.hu

Tartalom

1. Bevezetés	2
2. WWF Európai Erdészeti Rangsora, 2000	3
3. Erdők és társadalom	11
4. WWF jövőképe Magyarország erdeiről Javaslatok	15
5. Adatok Magyarország erdeiről	20

1. Bevezetés

A WWF Erdőfigyelő program harmadik, éves kiadványát jelenti meg a magyarországi erdőkről és kezelésükről.

Az első kiadvánnyal általános tájékoztatást adtunk az erdők, és kiemelten a természetvédelmi oltalom alatt álló erdők helyzetéről, kezeléséről. A második füzetben helyet kapott a természetközeli erdőkezelési módszerek bemutatása, azzal a céllal, hogy ezzel is ösztönözzük minél szélesebb körű elterjedésüket, fejlesztésüket.

A sorozat harmadik tagja erdeinket sajátos megközelítésben vizsgálja. Egyrészt a WWF Európai Erdészeti Rangora, 2000 felmérés tanulságait foglaljuk össze, másrészt bemutatunk egy felmérést, amely a társadalom erdőkhöz való viszonyáról készült.

A WWF Erdőfigyelő programja során mindig igyekeztünk a megfigyelésen és problémafeltáráson túllépni. Próbáltunk célokat kitűzni és javaslatokat meghatározni annak érdekében, hogy erdeink természeti értékeit minél eredményesebben óvhassuk meg a jövő számára. Most sincs ez másként, hiszen kiadványunkban bemutatjuk a magyar erdőkre vonatkozó jövőképünket és javaslatot teszünk a közeljövő legfontosabb tennivalóira is.

Elképzeléseinket nem tekintjük az egyetlen elfogadható megoldásnak, sőt nagy örömünkre szolgálna, ha a miénkhez hasonló szellemben részletesebb elemzések születnének, és a tervek megvalósítása is megkezdődne.

Az 1997-ben életbe lépett törvények az erdőről és a természet védelméről komoly előrelépést jelentettek az erdők korszerű, a társadalmi igényeket mind jobban kiszolgáló kezelése felé. Világosan megfogalmazódott, hogy az erdőgazdálkodásban mit jelent a széleskörűen értelmezett tartamosság (fenntarthatóság).

Megoldásra váró feladatok azonban még bőven akadnak. Ezek nem csökkentik az eddigi eredményeket, hanem az eddigi tapasztalatok felhasználásával újabb előrelépésre kell, hogy ösztönözzenek mindenkit, aki a témában érintett.

És ki nem érintett?

A vasárnapi kirándulótól az erdőgazdálkodókon át a politikai döntéshozókig és egyszerű fogyasztóig mindenki érintett.

Besze Péter
erdészeti programvezető

A WWF
Európai Erdészeti RangSORA, 2000
Forest Score Card 2000.

2.1. A WWF Európai Erdészeti Rangora

A WWF Európai Erdészeti Csoportja 20 európai országra összehasonlító elemzést készített az erdők állapotával és kezelésével kapcsolatban.

Ebben az évben Magyarországról is elkészítettük az értékelést.

A felmérés mintegy száz kérdést foglalt magába. A kérdések a hagyományos erdőgazdálkodási jellemzőktől kezdve az erdészeti kutatásra fordított összegek arányán, az erdei melléktermékek hasznosításán és a védett erdők kezelésén át az erdők szociális, üdülési célú hasznosításáig terjedő körben vizsgálják az erdők állapotát, kezelésükre vonatkozó adatokat és jogszabályokat, valamint a kezelés minőségét.

A felmérés célja, hogy felhívja a figyelmet azokra a problémákra, amelyek az erdők kezelésével, megőrzésével és hasznosításával kapcsolatban jelentkeznek.

A felmérés legfontosabb tanulsága, hogy bár minden egyes kérdésben elérhető volt a maximális pontszám egy-egy ország számára, az összesített eredmények mégis 36 és 62 százalék körüliek, azaz a legjobban teljesítő országok is mindössze 62 %-os eredményt értek el. Ezek szerint még a legjobbnak tartott ország esetén is jelentős előrelépések szükségesek az erdők védelme és megfelelő kezelésük, hasznosításuk terén.

A legáltalánosabb európai problémák:

- a légszennyeződés
- az őserdők és természetközeli erdők területének csökkenése
- a védett területek alacsony aránya
- nagymértékű vegyszerfelhasználás az erdőgazdálkodásban
- az erdőkben a gazdálkodók nem hagynak elhalt fákat, ami számos növény és állatfaj élőhelyének elvesztését okozza

A kérdőív és a Magyarországra vonatkozó értékelés megtalálható a <http://www.elender.hu/~wwfhun> Internet címen.

2.2. A WWF Európai Erdészeti Rangsor eredménylistája

Ország	Összes pontszám %-ban
Svájc	62
Finnország	61
Svédország	58
Ausztria	57
Szlovákia	57
Lengyelország	53
Norvégia	53
Törökország	53
Magyarország	52
Németország	52
Spanyolország	52
Franciaország	51
Litvánia	51
Románia	48
Görögország	47
Hollandia	45
Egyesült Királyság	45
Lettország	40
Észtország	38
Dánia	36

2.3. Erősségek a magyar erdők kezelésében

A magyar erdők kezelésének értékelésekor a természeti értékek megőrzésének és fenntartható (tartamos) használatának szempontjából több kedvező eredményt kell figyelembe venni, melyek közül az alábbiakban kiemeljük a legfontosabbakat.

Az erdők kezelését az **1996. évi LIV. tv.** az erdők többcélú hasznosításának, fenntartható használatának és fontos környezeti, társadalmi szerepének kimondására alapozva szabályozza, ami alapját képezheti a megfelelő kezelési módok kialakításának.

Magyarországon az erdők kezelését hatóságilag engedélyezett hosszú távú (általában tíz éves) **erdőtervek** alapján végzik, ami megfelelően biztosítja a hagyományos értelemben vett tartamos erdőgazdálkodást.

Az **erdőtervezés rendszere és szervezete** az erdők fatermesztési szempontból legfontosabb adatairól részletes és az országos összesítés szintjén **megfelelő pontosságú adatokat** szolgáltat. A jelenlegi rendszer jó alapja a reális helyzetértékelésnek és a kezelés hagyományos erdőgazdálkodási szempontú tervezésének. Ez a rendszer alapja lehet az egyéb, nem szigorúan a hagyományos tartamosság értékelését szolgáló adatok meghatározásának és feldolgozásának is.

Tartamos erdőgazdálkodás csak akkor folyhat, ha az erdőterület nagysága fennmarad, vagy még inkább, ha az optimális területhez közeledik.

Magyarországon az **erdőterület évtizedek óta növekszik**. Elfogadva azt, hogy országunk erdősültsége kevesebb a kívánatosnál, és csak az erdőterület mennyiségi adatait vizsgálva, a növekedés öröndetesnek mondható.

A másik legfontosabb, szűken értelmezett tartamossági feltétel az **élőfakészlet mennyiségére** vonatkozik. A hivatalos magyar adatok ebben az esetben is kedvező képet mutatnak.

A megújítható természeti erőforrások minél széleskörűbb felhasználása szempontjából kiemelt fontosságú, hogy termelésük a fenntartható módon megtermelhető mennyiségen belül minél magasabb arányt érjen el. A Magyarország esetén meghatározott mintegy 75%-os arány az erdők **nyersanyagtermelő képességének megfelelő kihasználását** mutatja.

A természetvédelmi szempontú megközelítés két legfontosabb kritériuma a megfelelő törvényi szabályozás és a védett területek nagysága, illetve aránya a teljes erdőterülethez képest.

A védett erdők kezelésével kapcsolatban a természet védelméről szóló **1996. évi LIII. tv.** alapelvei és ezeknek megfelelő előírásai korszerűek és törvényi szinten megfelelő keretet biztosítanak az erdők természeti értékeinek megőrzéséhez.

Az ország erdőterületének mintegy 20%-a áll természetvédelmi oltalom alatt. Azt figyelembe véve, hogy a természetvédelmi törvény előírásai szerint a védett erdőterületeket a természeti értékek megóvásának érdekében kell kezelni, ez a **20%-os védett erdőterület arány önmagában értékelve igen jó eredménynek számít.**

Az erdők természeti értékeinek megőrzése szempontjából elsődleges fontosságú, hogy a védett erdőterületek kezelése tervszerűen, természetvédelmi szempontoknak megfelelő **kezelési tervek alapján történjen.** A természetvédelmi törvény ezt minden védett erdőterületre előírja.

Az erdők szociális és üdülési szolgáltatásainak értékelésekor elsődleges szempont, hogy a társadalom számára mennyire elérhetők és igénybe vehetők ezek a szolgáltatások. Az erdőtörvény ezzel kapcsolatban világosan meghatározza, hogy (egyes korlátozásoktól eltekintve) **az erdőket üdülési célból bárki igénybe veheti.** Ez az alapelv biztosítja a társadalom számára az erdők szociális célú igénybevételének jogát.

Az erdők kezelésének minőségi szempontok alapján történő vizsgálatánál **a szakszemélyzettel való ellátottság és a hatósági ellenőrzés rendszere** alapvető fontosságú.

A szakszemélyzettel való ellátottságra vonatkozóan az erdőtörvény jól meghatározott, kellően szigorú előírásokat tartalmaz a területegységekért felelős szakemberek képzettségével kapcsolatban. Ennek alapján a szakszerű kezelés szakmai feltételei adottnak tekinthetők.

Az egyes erdészeti beavatkozások engedélyeztetésének hatósági, illetve szakhatósági rendszere szintén jó lehetőséget biztosít az egyes tevékenységek szakmai szempontoknak megfelelő engedélyezéséhez és ellenőrzéséhez.

2.4. Gyengeségek a magyar erdők kezelésében

A magyar erdők kezelésének értékelésekor a természeti értékek megőrzésének és fenntartható (tartamos) használatának szempontjából több tényező esetén az eredmények elmaradnak a kívánatos szinttől. Ezek közül az alábbiakban kiemelünk néhányat.

Talán a legfontosabb, és a WWF Európai Erdészeti Rangsora által is nagy súllyal figyelembe vett kérdés, az erdőkkel kapcsolatos kormányzati politika, és ennek célkitűzései.

Az erdészeti politika hivatalosan és széleskörűen is elfogadott, alapelveket és konkrét hosszú távú célkitűzéseket megfogalmazó összefoglalása a **Nemzeti Erdőstratégia** Magyarországon még nem készült el. Deklarált formában nem létezik, annak ellenére, hogy fontos társadalmi, környezetvédelmi kérdéseket érint és az elkövetkező időszakban jelentős változtatásoknak és döntéseknek kellene erre épülnie.

Az egyes erdőterületek kezelésének tervezésekor a jelenlegi rendszer csak a fa-termesztési szempontból lényeges változók meghatározásával és tervezésével foglalkozik. A **széles körben értelmezett tartamosság** és az erdők többcélú hasznosítása érdekében azonban több tényezőt is be kell vonni **az erdőrézletet és nagyobb területegységet érintő tervek** kialakításába.

A védett területek esetén ez az igény kiemelten jelentkezik. Itt a törvény ugyan előírja a kezelési tervek szerinti kezelést, de a védett területek természetvédelmi kezelési terveire vonatkozó miniszteri rendelet a törvény hatálybalépését követő 3 év elteltével sem jelent meg, annak ellenére, hogy ezt a törvény előírja, és hiánya sok védett erdőterület esetében súlyos problémák és konfliktusok forrása.

Az erdők kezelésének hatósági felügyeletét nehezíti, **hogy az erdőterület jelentős részének (1997. január 1-én 12%) tulajdoni és kezelési viszonyait az erdészeti hatóság sem ismeri.**

Az adatnyilvántartás és feldolgozás egyik fontos gyenge pontja, hogy a **védett területek állományadatai** (pl: fafaj- kor- termőhely- faállománytípus eloszlás) elkülönítve nem kerülnek feldolgozásra annak ellenére, hogy ez a védett területekre vonatkozó természetvédelmi, felügyeleti és gazdasági döntések megalapozottsága miatt is kiemelten fontos lenne.

A erdőterület növekedés adatainak minőségi vizsgálata esetén kitűnik, hogy az erdőtelepítéseknek csak igen kis hányadán alkalmaznak őshonos fafajokat. **A nem őshonos fajok nagyarányú alkalmazása az erdőtelepítésekben azt jelenti, hogy az erdőtelepítések csekély mértékben vagy egyáltalán nem szolgálják a természetes erdők rekonstrukcióját, annak ellenére, hogy a természetes erdők a többcélú hasznosítás és a természetvédelem szempontjából is jóval értékesebbek lennének.**

A társadalmi változások és a környezetvédelmi szempontok előtérbe kerülése miatt az erdők kezelésével és hasznosításával kapcsolatos igények az elmúlt időszakban jelentősen megváltoztak. A kutatásnak az igényekhez alkalmazkodó kezelési módokat is ki kell fejlesztenie. Ezért súlyos hiba az erdészeti és **erdőkkel kapcsolatos kutatásokra** olyan alacsony összegeket fordítani, mint ahogy ez ma történik.

Az erdők többcélú és közösségi hasznosítása sok esetben nem egyértelmű gazdasági helyzetet eredményez, ami akadályozza a természetvédelmi szempontból kedvező kezelési mód alkalmazását.

A kezelési kérdéseken túl említést kell tenni a jelenlegi faállomány minőségével kapcsolatos, természetvédelmi szempontból kedvezőtlen adottságokról.

Magyarország erdeinek **mintegy 45 százalékát nem őshonos** fajokból álló állományok alkotják. Ezeket az erdőgazdálkodás alakította ki, bár sok esetben a termőhelyi adottságok is erősen korlátozzák a lehetőségeket. Ha figyelembe vesszük, hogy sok esetben a kedvezőtlen termőhelyi adottságok is az emberi beavatkozások következményei, akkor az adatok még kedvezőtlenebb képet mutatnak.

A védett területek kezelése esetén megkérdőjelezhető, hogy egyes **beavatkozások valóban a természetvédelmi célokat szolgálják, vagy csak (legfeljebb) összhangban vannak velük.** Egyáltalán nem biztos ugyanis, hogy minden területen, ahol jelenleg gazdálkodás folyik, azt fenn kell tartani. Egyes területeken kívánatos lenne önfenntartó, természetes állományviszonyok kialakítása, illetve kialakulása.

A nem védett területek esetén pedig még van lehetőség az erdőkezelés technológiájának fejlesztésére, szokásrendszerén, hogy az ott folyó gazdálkodás **valóban természetkímélő** legyen.

2.5. Helyzetértékelés

A magyarországi erdők jelentős természeti értékek hordozói és megőrzésük, fenntartásuk érdekében a jelenlegi kezelés fejlesztésére van szükség.

A fejlesztés alapja a természetvédelmi és ökológiai értékek felértékelődése. Ezeket a korábbinál jóval nagyobb súllyal, egyes területeken kizárólagos célként kell kezelni.

Az a tény, hogy a hagyományosan értelmezett tartamosság elérésében a magyar erdészet jelentős eredményeket mutathat fel bizonyítéka és kiindulópontja annak, hogy az újonnan jelentkező kihívásoknak is meg tud felelni.

Az eredmények elérésének alapvető feltétele, hogy a természetvédelmi és ökológiai értékek megőrzését és lehetőség szerinti fejlesztését valóban beépítsük a jövőre vonatkozó tervek és alkalmazandó eljárások kialakításába.

A szükséges fejlesztéseket azonban csak átgondolt hosszú távú, a tartamosság, illetve fenntartható használat széleskörű értelmezésére épülő tervek alapján lehet elvégezni.

A WWF Magyarország javaslatai fejlesztéssel kapcsolatban a 4. fejezetben található

Erdők és társadalom

Puskás Lajos

OEE

Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály

3.1. Gyermekünk erdőképe

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya 1999 évben általános iskolások körében országos felmérést végzett a magyar erdőkkel és erdészettel kapcsolatos kérdésekről. A felmérés kiértékelése 1983 kiértékelhető kérdőív alapján történt.

Az általános iskolás gyerekek a felnőttek világának hű tükrei. Válaszaikban jóformán alig támaszkodhatnak tapasztalatokra, sokkal inkább a különböző helyekről kapott információkra. Jelzéseik különösen azért fontosak, mert rávilágítanak arra a megismerési folyamatra, amelynek megvan az a sajátos tulajdonsága, hogy az ismeret kialakulása után már egyre inkább csak az önigazoló információkra marad nyitott.

Az alábbiakban három, az erdőkép szempontjából fontos kérdésre adott válaszait mutatjuk be.

- Az erdőterület növekedése hazánkban

Szakmai körökben közismert tény, hogy Magyarország erdőterületeinek aránya az összterülethez viszonyítva Trianon óta a 11,8 %-ról fokozatosan emelkedve ez évre várhatóan 19 % körül lesz. De ismert-e ez az eredmény a társadalom szélesebb rétegei számára?

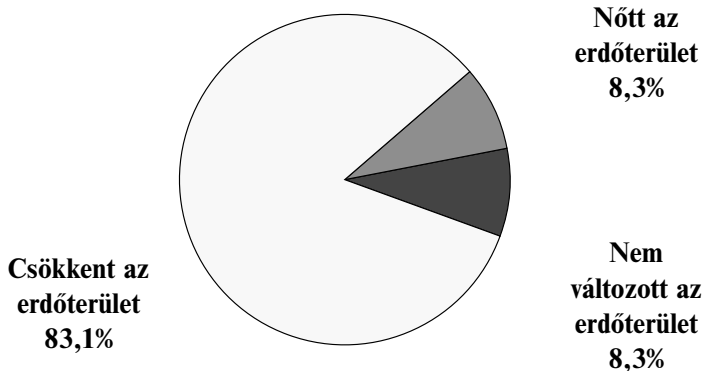
Vessünk egy pillantást arra a kördiagramra, amely megmutatja, hogyan vélekednek a gyerekek az erdőterület változásáról!

Egyértelműen látszik, hogy a gyerekek mindössze 8,3%-a adott helyes választ, sőt 83,1%-uk a tényleges folyamattal ellentétesen, csökkenőnek tartja az erdőterületeket hazánkban.

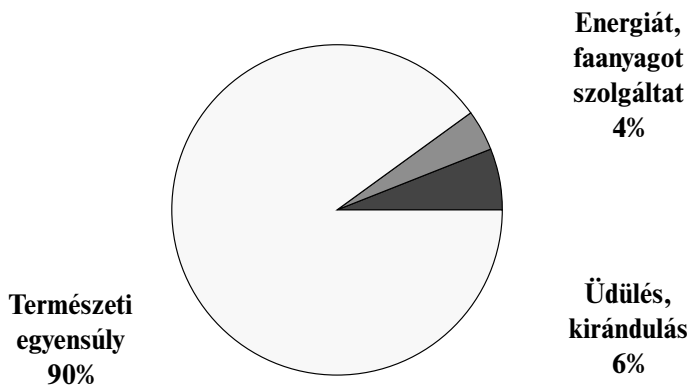
- Melyik az erdő funkciói közül a legfontosabb?

Folyamatosan tanúi és részesei is vagyunk annak a folyamatnak, aminek eredményeképpen az erdők immateriális haszonvétele egyre inkább előtérbe kerül. Emellett annak is tanúi vagyunk, hogy az állam döntő hangsúlyt a gazdasági haszonvételre, és a materiális hasznon alapuló erdőértékelésre teszi. A gyerekek ebben a kérdésben döntően a természeti egyensúly védelmét részesítették előnyben, míg a többi funkciót hátrébb sorolták. A kialakult arányok még akkor is figyelemre méltóak, ha tudjuk, hogy a gyerekekben igen sok a romantikus kép, és kevésbé gondolkoznak gyakorlatias módon.

HOGYAN VÁLTOZOTT AZ ERDŐK TERÜLETE MAGYARORSZÁGON?

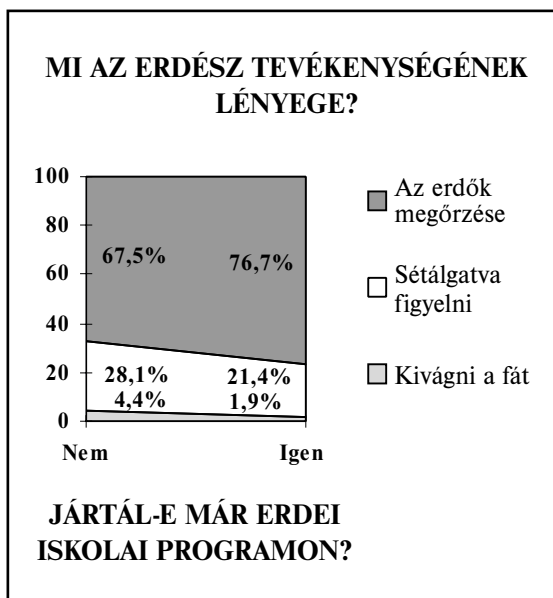
MI AZ ERDŐ LEGFONTOSABB FELADATA?

- Mi az erdész tevékenységnek a lényege? – Jártál-e már erdei iskolában?

A kétváltozós vizsgálat szoros korrelációt mutat. Megállapítható, hogy az erdei iskolába járt gyerekekben az erdész tevékenysége összetett feladatként él, aminek egyik részfeladata az erdő megőrzése. A válaszaik során ezzel szemben a teljesen romantikus erdészképet és még inkább a favágó erdész képet szorították háttérbe.

Azon túl, hogy az erdei iskolában járt gyerekekben kedvező véleményátalakulás van, ez a kérdéskör arra is felhívja a figyelmünket, hogy az erdészről alkotott társadalmi kép sokkal pozitívabb, mint az erdőkről alkotott kép.

**A WWF jövőképe
Magyarország erdeiről**

Javaslatok

4.1. A WWF jövőképe Magyarország erdeiről

A hosszú távú tervezés alapja a jelen helyzet, a kitűzött célállapot és az átmenet meghatározása.

A jelen helyzet főbb adatai a rendszeres adatgyűjtés és a tudományos kutatások alapján közismertek, de az adatok nem állnak rendelkezésre az egyes szempontoknak megfelelő bontásban.

A WWF Magyarország hosszú távú jövőképét és az ehhez vezető lehetséges utat az alábbiakban mutatjuk be.

Ez a jövőkép az általunk reálisan elérhető, természetvédelmi szempontból kedvező állapot fontosabb területadatainak leírását tartalmazza.

A jövőképben igen hosszú távú célokat határozunk meg, így a környezeti, gazdasági és társadalmi változások miatt a tervezési időtartama alatt elévülhet. Éppen ezért szükséges a jövőkép érvényességi idejét is meghatározni, és annak elteltével az elképzelést felülvizsgálni. Az érvényességi időn belül is természetesen lehetőség van a jövőkép finomítására a megadott keretek között.

Ez az érvényességi idő esetünkben előreláthatóan 25 év.

A részletesebb kidolgozás elsősorban a természetközeli és védett állományokra szükséges. Ebben az egyes védett kategóriák kezelésére vonatkozó elvárások pontosabb meghatározásának is szerepelnie kell.

A jövőkép természetvédelmi szempontú továbbfejlesztésekor kiemelt fontosságú a fahasználati és felújítási módok és a genetikai ismérvek részletesebb meghatározása.

Ezekkel az ismérvekkel kapcsolatban az elkövetkező 25 évre az alábbi alapvető elvárásokat tűzhetjük ki célul:

	Őshonos fafajú állományokban	Védett területeken
Mageredetű természetes felújítások aránya	50%	75%
Természetes szaporítóanyag felhasználás	99%	100%

A jövőképben az egyes minőségi érveknek megfelelő erdőterületek nagyságát határoztuk meg, és megadtuk az ország teljes és erdővel borított területének százalékában is.

WWF ERDŐKÉP 2100-ra

Érvényes 2025-ig

	Jelenlegi			Változás		Jövőkép		
	Terület (ezer ha)	Ország terület %-a	Erdő terület %-a	Összesen ha		Terület (ha)	Ország terület %-a	Erdő terület %-a
				Telepítés ha	Átalakítás* ha			
Az ország erdőterülete	1 727 000	18,6	100	500 000		2 223 000	100	100
				500 000	-			
Őshonos fafajok területe	990 000	10,6	57	346 000		1 336 000	14,4	60
				250 000	96 000			
Védett erdők	369 300	4,0	21	31 560		400 900	4,3	18
				?	?			
Fokozottan védett erdők	63 300	0,7	4	3510		66 800	0,72	3
				0	0			
Erdő-rezer- vátum	3 116	0,0	0,18	3565		6 700	0,07	0,3
				0	3565			

? - adathiány miatt nem számítható

* - erdőterület növekedés nélkül (állomány átalakítás, védetté nyilvánítás)

** - faállománytípusok alapján

4.2. Javaslatok

Az erdők kezelésével kapcsolatos országos szintű problémák megoldására az alábbiakat javasoljuk:

1. **Készüljön el az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Erdőstratégia** – amely hosszútávra meghatározza az ország erdeinek és erdőkhöz kapcsolódó értékeinek kezelését, ökológiai, gazdasági és szociális szempontoknak megfelelően.
2. **Jelenjen meg a védett területek kezelési terveiről szóló miniszteri rendelet** – amely szükséges feltétele annak, hogy a védett erdők kezelési tervei elkészüljenek, és azoknak érvényt lehessen szerezni.
3. **Készüljön a védett erdőterületekre vonatkozó erdőállomány elemzés, és középtávú kezelési koncepció** – amely szükséges feltétele a védett erdőkre vonatkozó hosszútávú és átgondolt döntések megalapozásának.
4. **A körzeti erdőtervezés terjedjen ki a hagyományos erdészeti ismérveken túl, ökológiai, tájképi és a szociális funkciókkal kapcsolatos tényezőkre is** – ami megteremti a feltételeit annak, hogy ezekkel az értékekkel is gondosan és fenntartható módon gazdálkodjunk.
5. **Az őshonos fafajokkal végzett erdőtelepítések éves szintje érje el a 7000 hektárt** – hogy az erdőtelepítések valóban növeljék az ország természetközeli erdeinek területét.
6. **Kapjon kiemelt támogatást a természetkímélő erdőkezelési módszerek fejlesztése** – hogy a kutatás és a tudományos eredmények gyakorlati hasznosítása eredményesen szolgálja erdeink természeti értékeinek megőrzését.

Az erdő kezelését helyi szinten az alábbiak szerint javasoljuk fejleszteni:

7. **Az őshonos fafajú állományokban a mageredetű természetes felújítások arányát növelni kell** - hogy a felújított állományok minél jobban megközelítsék a természetes körülmények közt kialakuló erdők szerkezetét és összetételét.
8. **Az egyes erdőgazdasági beavatkozásoknál hagyásterületek kialakítását kell elősegíteni** - hogy ezzel is növeljük a területhez kötődő élő közösségek túlélésének esélyét.
9. **Arra alkalmas helyeken aktív beavatkozásokkal is elő kell segíteni a természetközeli állományok létrejöttét** - azaz olyan állomány-átalakításokat és élőhely-rekonstrukciókat kell végezni, amelyek célja az állományok természetközeli erdővé alakítása, regenerációjuk elősegítése.
10. **A védett erdőkben az érintetlen és a szokásostól eltérő módszerekkel kezelt állományokból kísérleti és bemutató területeket kell létrehozni** - elősegítve ezzel a természetközeli eljárások kialakítását, elterjesztését és bemutatását.
11. **Védett területeken kívüli erdőkben is nagyobb mértékben kell kíméletes erdőkezelési módszereket alkalmazni** - mert ezek az erdők is jelentős természetvédelmi értékekkel rendelkeznek, és megfelelő kezelésük kis ráfordítással is nagyban elősegítheti természeti értékeink megővését.
12. **Az erdőterületeken végzett munkák és erdőgazdálkodási beavatkozások esetén nagyobb figyelmet kell fordítani a tájékoztatására** - hogy a társadalom szélesebb rétegei is megismerjék és támogassák az erdők természeti értékeinek megőrzését.

5. Adatok Magyarország erdeiről

Magyarország erdőterületének alakulása
(jelenlegi területre redukált adatok)

Év	terület arány
895	~ 60 %
1800	30 %
1945	12 %
1990	18,2 %
1998	18,8 %
Jövőbeli tervek	26 %

Potenciális és aktuális erdőterület

Erdőtársulás csoport	Potenciális vegetáció %	Mai maradvány %
<i>Hegy és dombvidéki erdők</i>		
Bükkösök	4,0	1,1
Gyertyános-tölgyesek	10,5	2,3
Cseres-tölgyesek	19,5	2,4
Meleg- és mészkedvelő tölgyesek	3,0	0,6
Mészkerülő erdők	1,0	0,2
Fenyvesek	1,5	0,2
<i>Síkvidéki erdők</i>		
Erdőssztyepp tölgyesek	23,0	0,3
Ligeterdők	19,0	0,4
Láperdők	4,0	0,2
Összesen	85,5	7,7

Természetközeli erdők területe 7,7 %

Kultúrerdők területe 9,0 %

az ország faállománnyal borított területének.

Hivatkozás: Az erdő- és a fagazdaság szerepe és fejlesztése, Stratégiai Kutatások a Magyar Tudományos Akadémián "Agrártermelés az ezredforduló Magyarországon" MTA Budapest, 1997.

Fafajmegoszlás

Fafaj	Terület %	Élőfakészlet %
Tölgy	21,7	25,9
Akác	20,5	11,9
Fenyő	14,8	15,1
Cser	11,4	13,1
Egyéb lomb	9,8	9,7
Nemesnyár	6,7	4,2
Bükk	6,3	12,2
Gyertyán	6,0	5,6
Hazai nyár	2,8	2,3

Őshonos fajok területe 57 %

Idegenföldi fajok 43 %

Forrás: ÁESz Adattár 1998. I. I.

Az erdőterület megoszlása elsődleges rendeltetés szerint:

Gazdasági erdő 77,7%

Védelmi erdő 17,8 %

Közjóléti erdő 2,3 %

Egyéb rendeltetésű erdő 2,2 %

Erdőfelújítások aránya (1996/97 tenyészeti évben, első kivétel):

Természetes erdőfelújítás magról 12%

Sarjról 34%

Mesterséges erdőfelújítás 54%

Védett erdőterületek

Országos természetvédelmi oltalom

alatt álló erdők területe: 370 400 ha

az ország területének 4%-a

az ország erdőterületének 21%-a

az országos természetvédelmi oltalom alatt álló területek 47 %-a.

Forrás: KÖM TermészetvédelmiHivatal. 1998.

Hivatkozás: Erdővagyon, erdő- és fagazdálkodás Magyarországon, FVM Erdészeti Hivatal, Budapest 1998.

